

Teologi för akademi såväl som pastorer

Högskoleverket slår in öppna dörrar och skapar osäkerhet genom att inte vara tydligt om vad man vill komma åt.

Bör staten utbilda präster och pastorer? Nej. Bör staten utbilda teologer? Ja. Kan teologer och pastorer utbildas samtidigt? Ja. Ska teologisk forskning bedrivas och värderas som annan humanistisk forskning? Ja.

Frågorna och svaren i anslutning till Högskoleverkets nyss offentliggjorda utvärdering av den akademiska religionsvetenskapen och teologin borde vara enkla. Problemet är att Högskoleverket (HSV) med sin utvärdering skapar osäkerhet genom att självt inte vara tillräckligt tydligt om vad man vill komma åt.

Teologiska universitetsfakulteter har med ojämna mellanrum ifrågasatts för att vara ovetenskapliga och ägna sig åt kristen och kyrklig ideologiproduktion. Den stora svenska striden om detta stod på 1950- och 60-talen. Men sedan dess har respekten för teologi som ett oberoende akademiskt studium av kristendom och livsåskådning vuxit. Flera yngre teologer har på senare år haft betydande framgångar i konkurrens om de mest prestigefyllda forskningsanslagen inom humaniora och samhällsvetenskap och tillhör de mest aktiva i kulturdebatten.

Utbildningen av präster och pastorer har skett i särskild ordning vid Svenska kyrkans pastoralinstitut och vid de andra samfundens egna utbildningsanstalter. Från mitten av 1990-talet har några av dessa ställning som statligt understödda enskilda högskolor med rätt att driva högskoleutbildning och utfärda examina. De har sedan dess med eftertanke och allvar utvecklat utbildningar som både fyller akademiska och yrkesförberedande krav och visat sig kunna hålla skolornas roller åtskilda. Under HSV:s granskningsbesök vid Teologiska högskolan Stockholm var detta tema inte ens uppe till diskussion.

När HSV nu kräver att yrkesutbildningar helt ska bort från den akademiska miljön, tar man ett helt nytt steg. Till en del har nog framför allt de anrika universitetsfakulteterna i Uppsala och Lund sig själva att skylla. Den europeiska utbildningspolitiska Bolognaprocessens betoning av att den akademiska grundutbildningen ska vara yrkesinriktad har övertolkats så att pastoralteologiska kurser har lagts in i de akademiska kandidatexamina. Om det bara skulle vara en tydlig åtskillnad mellan kurser för akademisk kandidatexamen och kurser för konfessionell präst- eller pastorsexamen som HSV nu efterlyser, finns anledning att instämma.

HSV hävdar att de teologiska forskningsmiljöerna är för små, att det borde finnas bredare religions- och livsåskådningsvetenskapliga miljöer och att religionsvetenskapen borde söka nya kontakter utanför kyrkor och samfund. Det kan man alltid hålla med om. Men HSV slår också in öppna dörrar.

Det är exempelvis anmärkningsvärt att HSV utifrån sina egna utgångspunkter formulerar sig visserligen erkännande men njuggt och utan entusiasm om den växande forskningsmiljön på THS och den utveckling av systematisk teologi som där sker i samspel med den akademiska utbildning i mänskliga rättigheter som THS varit pionjär för i Sverige.

Högskoleverket har större problem att bekymra sig för än att kyrklig inblandning kväser den akademiska friheten.

ANDERS MELLBOURN

En ljusglimt i Europa

Utan att förfalla till nationell förmätenhet kan svenska väljare känna sig som en liten ljusglimt i ett europeiskt parlamentariskt mörker.

Det svenska valdeltagandet ökade något. Valrörelsen handlade om Europafrågor. Vinnarna i valet vill alla utnyttja Europaparlamentet för att driva konkret politik. De svenska proteströsterna gick inte till främlingsfientliga partier. Piratpriset väcker många frågor men dess huvudbudskap — frihet och integritet i IT-världen — är en central gränsövergripande framtidsfråga.

Men likt övriga Europa har utlandsfödda och deras barn också i Sverige i skrämmande utsträckning blivit en underklass som står utanför det politiska livet. I valdistrikt i Tensta och Rinkeby röstade bara var femte väljare. Den europeiska unionen är inte en europeisk gemenskap.

En spegel för allas hopp

Återigen har presidenten talat och applådåskorna skallat. Barack Obamas stora tal till den islamiska världen i Kairo förra veckan bjöd en inspiration och självinsikt som motsvarar också högt ställda förväntningar.

Som efter alla andra Obamatal efterlyses nu konkret handling. Men kanske är det speciella med Obama som president inte vad han kommer att leverera i konkret amerikansk politik. Då fastnar han som vi redan sett i vardagsverklighetens solkiga kompromisser och låsningar med kongresspolitiker och Washingtonbyråkrater. Under förra årets valrörelse försökte hans motståndare komma åt honom med att han var en masskulturens kändis, inte en riktig politisk ledare.

Men Obama har faktiskt gjort sin egen person — sin livserfarenhet, sin attityd och sin utstrålning — till det politiska budskapet. Därmed lyckas han mitt i ekonomisk kris att gestalta vår längtan efter något bättre. Vi har sett sådana ikoner förr. Det märkliga är att den rollen i dag spelas av en annars ifrågasatt stormakts president.

Trefaldigt ja till gemensam kyrka

Äntligen går de "tre gamla" frikyrkosamfunden vidare till en vidare gemenskap med vidare perspektiv. De stora majoriteterna för ja från alla tre ställer nu krav på att processen snabbas upp. Till nyåret 2012 ska en ny kyrka kunna börja arbeta.

För många äldre är lördagsförmiddagens historiska beslut övermoget, något som borde ha kommit redan för 40 år sedan eller ännu tidigare. För de yngre i den gemensamma ungdomsorganisationen Equmenia är beslutet redan taget.

Ändå vore det både ett misstag och orättvist att underkatta betydelsen av besluten i Kristi Himmelsfärdshelgen. Det som fortfarande mest uppfattas som ett samgående mellan tre etablerade samfund är ett allvarligt försök att skapa en ny svensk kyrkogemenskap som ska förena öppenhet för allt kristet liv och tro med ett nytt sätt att se på medlemskap och tillhörighet i den kristna församlingen. Lördagens gemensamma steg ger stimulans och inspiration inte bara för baptister, metodister och missionare. Det förpliktar till bredare ekumenik. Det är ett glädjebud och en inbjudan till svensk kristenhet i stort.

Att det handlar om något nytt, framgår också av att det hittills mest är idéer från det gemensamma programarbetet, exempelvis om barns tillhörighet i församlingen, som är nya för alla tre samfunden, som väckt mest kritiska frågor och motstånd mot planerna. Bland alla synpunkter från konferensdebatterna som samfundsledarna nu lovat beakta finns också många väsentliga påpekanden om nödvändig mångfald i enheten, om respekten för varje enskild troende och för församlingarnas självständighet och om bibehållen och utvecklad baptist-, metodist- och missionskyrkoidentitet i det nya.

Viktigast nu är att vi snabbt går vidare. Nu finns entusiasmen och arbetsglädjen. Som i alla förändringsprocesser gäller det att inte slå sig tro, tappa fart och fastna i sidofrågor utan att hålla blicken koncentrerad på det väsentliga: Att gestalta en fri och öppen kristen kyrka med demokratisk gemenskap för personlig tro på Jesus Kristus och tjänst i världen i Kristi efterföljd.

De många församlingar som redan är anslutna till mer än ett samfund har länge varit pådrivande i arbetet mot en ny gemensam kyrka och ska ha störst erkänsla och tack för att vi kommit så här långt. De goda erfarenheterna från samarbetet i Equmenia, Teologiska Högskolan och (förhoppningsvis) Sändaren har gett förebilder. Beslutet har också blivit möjligt genom att de tre samfundens ledare visat personligt mod, tagit personliga risker och gjort arbetet med en gemensam framtid till en personlig ansvars- och förtroendefråga.

Regn och sol kämpade om herraväldet i Stockholm när det var dags att ta beslut. På baptistsamfundets konferensaffisch är en bil på väg in i en grönskande framtid medan ett mörkt åskmoln skymtar i backspegeln. Nu har Baptistsamfundet, Metodistkyrkan och Missionskyrkan valt att lämna åskmolnen bakom sig och gå vidare.

ANDERS MELLBOURN

Röst till Europas påverkanstorg

Valet till Europaparlamentet handlar inte om regeringsmakten, vare sig i Europa eller i Sverige. Men för alla som önskar något mer av ett parlament än att ge regeringsunderlag blir valet till Europaparlamentet 7 juni viktigt.

Europaparlamentet är medbestämmande i alla frågor som EU beslutar om. Det är ett kontrollorgan för kritisk debatt om vad de andra EU-institutionerna har för sig. Och det är inte minst ett europeiskt påverkanstorg där nya idéer för utvecklingen i Europa och världen kan formuleras och fångas upp.

Den svenska folkrörelsekristenheten har alltid sett samhällsansvar som ett självklart uttryck för kristen tro. Ett parlament för en kritisk granskning och ny idédebatt borde vara viktigt för de kristna väljarna. Gå därför och rösta i Europavalet!

Tack Magnus

I sin sista Sändarenledare (nr 11) avslöjade Magnus Stenberg vilka ord han finner vackrast i svenska språket: Erfarenhet och förtroende.

Det hade inte varit Magnus om han inte också lagt till ett ”kanske” i denna bedömning. Till hans erfarenhet hör insikten om vikten av eftertänksamhet och öppenheten för andra åsikter och allas lika värde i detta.

Magnus tar också personligen ett förtroende han fått med största noggrannhet och allvar. Han har ansvarat för Sändaren under flytten till ett vidare sammanhang i Berling Press och genom påfrestande besparingsprogram. Det har inte sällan varit utsatt och otacksamt. Men Magnus har alltid uttryckt förtroende för att problemen kommer att lösa sig till det bästa.

Det internationella engagemanget har alltid varit Magnus lidelse. Han kom hem till Sändaren från gränstrakterna till Burma och går vidare till Bildas internationella arbete. Sändaren tackar och gratulerar.